

نکته

مدیریت بحران در تأمین اجتماعی

رییس اداره بهداشت حرفه‌ای و طب کار مدیریت درمان تأمین اجتماعی خراسان شمالی، مجموعه اقداماتی را که در راستای «مدیریت بحران» مراکز درمانی هنگام وقوع حوادث به عمل می‌آید، به عنوان نبض حیات عوامل بیمارستانی عنوان کرد که می‌تواند ضامن تداوم زندگی نیروی انسانی و ساختار فیزیکی مراکز شود. بهروز فکور با اشاره به مهمترین تدابیر بیمارستانی برای پیشگیری از بحران از منظر حوادث و بلایا، افزود: «گام نخست این تدابیر تأسیس فرماندهی حادثه بیمارستانی (HICS) است؛ به دنبال آن اتساق فرماندهی حادثه با تجهیزات و ملزومات مناسب تعیین و پس از انتخاب اعضا، شرح وظایف آن‌ها نیز ابلاغ می‌شود.»

وی اظهار کرد: «یکی از مهمترین اقدامات مدیریت بحران، شناسایی عوامل خطر آفرین داخلی و خارجی است و با برگزاری کلاس‌های آموزشی برای تمامی همکاران، توانایی آنها در مقابله با خطرهای احتمالی و تدابیر پیشگیرانه، افزایش می‌یابد. از سوی دیگر مانورها و تمرین‌های دور میزى قبل وقوع بحران نیز برگزار می‌شود که تمرین مناسبی برای آمادگی و هماهنگی کارکنان در مقابله با حوادث است.»

رییس اداره بهداشت حرفه‌ای و طب کار مدیریت درمان خراسان شمالی، بر گزاری منظم کمیته مدیریت بحران را از دیگر اقدامات مؤثر عنوان کرد و گفت: «یکی از دستاوردهای مهم این کمیته‌ها، تجزیه و تحلیل و ریشه‌یابی حوادث در جهت پیشگیری از تکرار حوادث مشابه است. همچنین با آسیب‌شناسی از وضعیت موجود بیمارستانی، تجهیزات مورد نیاز هنگام بروز بحران‌ها تهیه و تأمین می‌شود.»

فکور در تشریح چگونگی مدیریت هنگام حوادث تصریح کرد: «ابتدا، سامانه فرماندهی حادثه توسط فرماننده حادثه که شامل رییس بیمارستان یا جانشین او است، فعال شده و اطلاع‌رسانی لازم به اعضا و کارکنان انجام می‌شود. به این ترتیب، در اسرع وقت اعضا در محل حادثه حضور پیدا کرده و با توجه به شرح وظایف محوله و با نظر فرمانده حادثه اقدامات لازم را در خصوص کنترل بحران و کاهش صدمات به عمل می‌آورند.»

وی با بیان اینکه مراکز درمانی تحت پوشش این مدیریت از نظر استقامت در شرایط بحرانی، پایش می‌شود، افزود: «ایمنی سالیانه مراکز درمانی و بیمارستانی بر اساس چک‌لیست‌های کتاب (FHSI) انجام شده و از سه منظر سازی، غیرسازهای و عملکردی بررسی می‌شود.» رییس اداره بهداشت حرفه‌ای و طب کار مدیریت درمان خراسان شمالی، اظهار کرد: «با توجه به بررسی‌های سال گذشته و بر اساس امتیاز چک‌لیست‌ها، بیمارستان ثامن‌الامنه (ع) بجنورد از نظر سازی و غیرسازهای و تنها در برخی موارد جزئی، تقویت ستون سازی برای ایمنی بیشتر انجام شده است.» فکور گفت: «در بحث عملکردی نیز تدابیری اندیشیده شده تا جهت تاب‌آوری بالاتر و پاسخ‌دهی مناسب‌تر هنگام بروز بحران‌ها، افزایش ظرفیت در سه حوزه فضای فیزیکی، تجهیزات پزشکی و نیروی انسانی ایجاد شود.»

سیاست‌های حاشیه‌برانگیز در قبال معیشت کارگران افزایش دستمزد تورم‌زانیست!

گزارش

از روز کارگر (۱۱ اردیبهشت) که رییس کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی، افزایش ۵۷ درصدی دستمزد کارگران را به زبان خود آنها خواند تا امروز، تعدادی از نمایندگان مجلس با به کارگیری ادبیات مختلف به انتقاد از آن پرداختند. هر چند «محمد رضا پورا ابراهیمی» از ارائه درخواست بازنگری در دستمزد کارگران، به دلیل تورم‌زا بودن آن خبر داده بود، اما ساعاتی بعد پایگاه اطلاع‌رسانی دولت و «علی حسین رعیتی‌فرد» معاون روابط کار وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی هر گونه تصمیمی برای تعدیل افزایش دستمزد کارگران را رد کردند.

تعیین دستمزد کارگران ارتباطی با نهاد قانونگذاری ندارد؛ بنابراین ماده (۴۱) قانون کار، شورایی کار مسئول تعیین آن است؛ نهادی که ساختار آن متشکل از نمایندگان دولت، کارگران و کارفرمایان است. ساختار سه‌جانبه شورایی کار، برگرفته از ساختار سه‌جانبه گرایانه سازمان بین‌المللی کار و مقابله‌نامه‌های این سازمان در زمینه «گفت‌وگوهای اجتماعی» است.

قدرت دولت در اجرای قانون
بنابر این سازکار و در نظر گرفتن اصل تفکیک قوا، دولت‌ها مستقل از سایر ارکان حاکمیت به عنوان بازوی اجرایی حکمرانی، به برقراری زمینه گفت‌وگو میان کارگر و کارفرما کمک می‌کنند. از این زاویه، مجلس و سایر نهادها و قوا هیچ مسئولیتی در زمینه تعیین دستمزد ندارند. در این شرایط، اظهار نظرهای نمایندگان مجلس و یا تمایل آنها برای تأثیرگذاری بر تعیین دستمزد کارگران نمی‌تواند

دست دارند نمی‌توانند بر اساس اظهار نظرهای شخصی و اعلام تصمیم‌های یکطرفه دستمزد کارگران را مورد هجمه قرار دهند. از طرفی بهانه تورم‌زایی در شرایطی که طبق دیدگاه کارشناسان سازمان بین‌المللی کار، دستمزد باید نیازهای کارگر و خانواده‌ها را تأمین کند، چندان نمی‌تواند مورد تأیید دولت‌ها باشد. از دیدگاه نمایندگان کارگران و کارفرمایان در شورایی عالی کار دستمزد سال ۱۴۰۱ هم با در نظر گرفتن حمایت از معیشت کارگران تعیین شده؛ حتی نمایندگان کارفرمایان هم که قاعدتاً باید از میزان افزایش دستمزد انتقاد کنند پس از اعلام دیدگاه رییس کمیسیون اقتصادی مجلس، از آن استقبال نکردند.

مخالفت کارفرمایان با کاهش دستمزد

«علی اصغر آهنپناه» عضو کارفرمای شورایی عالی کار اعلام کرد این سخنان موجب ایجاد «تشویش خاطر» برای کارگران و کارفرمایان می‌شود. وی در حالی که خواستار حمایت دولت از کارگاه‌های کوچک شد، یادآوری کرد که افزایش ۵۷ درصدی دستمزد کارگران برای حمایت از معیشت کارگران صورت گرفته است.

جدا از مورد رییس کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی، برخی نمایندگان مجلس هم از پیش از تعیین میزان افزایش دستمزد سال جاری، به ایجاد حدس و گمان در مورد میزان افزایش دستمزد پرداختند. آنها به طور مثال، میزان افزایش دستمزد را ۴۰ درصد اعلام کردند. این حدس و گمان در شرایطی که هنوز مذاکره مزدی کارگر، کارفرما و دولت به صورت رسمی شکل نگرفته بود، اعلام شدند.

دستور کار سازمان بین‌المللی کار

برابر تعریف کمیته کارشناسان سازمان بین‌المللی کار، «حداقل دستمزد باید نیازهای کارگر و خانواده‌اش را در بر تو شرایط اقتصادی و اجتماعی کشورها تأمین کند». این کمیته تنها کیفیت دستمزد را تعیین نمی‌کند و به صراحت به دولت‌ها اعلام کرده که مزد کارگر نمی‌تواند به واسطه توافق شخصی یا جمعی کاهش یابد و اجرای آن از طریق قانون تضمین می‌شود.» به هر شکل نمایندگان مجلس یا حتی اشخاصی که به هر شکل در سیاستگذاری

توجهی از کارگران ساختمانی در انتظار تعیین تکلیف طرح بیمه کارگران ساختمانی توسط محلس شورای اسلامی هستند، اظهار داشت: «بیش از ۵۰ درصد حوادث ناشی از کار کشور در قالب فعالیت کارگران ساختمانی اتفاق می‌افتد و این افراد به مراتب بیشتر از دیگر اقشار کارگری در معرض آسیب‌ها و خطرات ناشی از فعالیت کاری قرار دارند و باید به همین دلیل بیمه آنها برقرار باشد.» وی در ادامه تصریح کرد: «این نکته قابل تأمل است که ۱۴ میلیون بیمه‌شده، نیمی از حوادث را به خود اختصاص دهند و نیمی دیگر از حوادث در حوزه فعالیت ۲ میلیون کارگر ساختمانی به ثبت برسد.»

فوت ۸۰۰ درصدی آسیب‌دیدگان حوادث کار

مدیرکل بازرسی کار وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی پیش از این در گفت‌وگو با ما با اعلام اینکه طی سال‌های اخیر حوادث ناشی از کار روند نزولی داشته و در سال ۱۴۰۰ از کاهش شش درصدی نسبت به سال قبل برخوردار بوده است، گفت: «به طور متوسط ۸ درصد از آسیب‌های شغلی کارگاه‌ها منجر به فوت می‌شود.» به گفته علی مظفری، یکی از شاخص‌های مصوب به منظور ارزیابی وضعیت حوادث شغلی از سوی سازمان بین‌المللی کار، شاخص «آسیب شغلی به ازای صد هزار نفر کارگر» است و این شاخص بر اساس تعداد آسیب‌های شغلی و به نسبت تعداد کارگران در صد هزار نفر در هر مقطع زمانی، قابل محاسبه است. وی همچنین گفت: «تحلیل‌های آماری انجام شده، نشان می‌دهد که هر سال در حدود ۴۰ درصد از آسیب‌های شغلی به وقوع پیوسته در کشور، مربوط به بخش ساختمان است و بیشترین آمار آسیب‌های شغلی در بخش ساختمان، مربوط به فعالیت ساخت‌وساز در مرحله احداث ساختمان یا تعمیرات است و این حوادث به طور متوسط حدود ۵۰ درصد از آمار کل حوادث بخش ساختمان را به خود اختصاص داده است.»

لزوم حفاظت فنی و ایمنی در محیط کار

حوادث شغلی هزینه‌زا هستند

حوادث ناشی از کار هر سال در سطح جهان بر اساس عدم شکل‌گیری محیط ایمن برای نیروی کار، کارگران را در کارگاه‌ها با مصائب و مشکلاتی روبه‌رو کرده و صدمات جسمی و روانی به قشر مولد را موجب می‌شود؛ حتی در بسیاری از موارد نیز شدت آسیب به نیروی کار به میزانی است که منجر به فوت آنها می‌شود. وقوع حادثه شغلی می‌تواند به دلایلی مانند مهیا نکردن محیط کار ایمن توسط کارفرما، عدم ارائه مهارت‌های حفاظت فنی و ایمنی در محیط کار برای نیروی کار، نبود نظارت‌های کافی نهادهای مرتبط در اجرای قوانین و مقررات حوزه ایمنی کار و برخی موارد دیگر باشد که البته از نظر کارشناسان مهمترین این موضوعات به نبود ایمنی لازم محیط کار برای نیروی کار است.

ملی محقق شده است که نتایج آن می‌تواند شکل‌گیری یک حرکت ملی در ایجاد فرهنگ ایمنی و بهداشت کار پویا را تضمین کند. همچنین بر اساس برآورد سازمان بین‌المللی کار (ILO) به صورت روزانه حدود ۶ هزار نفر در اثر حوادث و بیماری شغلی در جهان فوت می‌کنند و سالانه ۲ میلیون و ۷۸۰ هزار نفر از کارگران در سطح جهان به علت حوادث و بیماری‌های شغلی جان خود را از دست می‌دهند و ۳۷۴ میلیون کارگر دیگر نیز از حوادث شغلی غیرکشنده رنج می‌برند.

کارگران ساختمانی؛ بیشترین آسیب‌دیدگان حوادث کار

س کانون انجمن‌های صنفی کارگران کشور با اشاره به اینکه بیشترین آسیب‌های شغلی در حوزه فعالیت کارگران ساختمانی اتفاق می‌افتد، گفت: «بیش از یک میلیون و ۵۰۰ هزار نفر در سطح کشور در قالب کارگران ساختمانی در پروژه‌های مختلف ساخت‌وساز مشغول به کار هستند که بیش از ۵۰ درصد جمعیت آنها تحت پوشش هیچ نوع بیمه بازنگری نیستند و در زمان مواجهه با آسیب‌های شغلی امکان استفاده از خدمات درمانی ندارند.» اکبر شوکت با بیان اینکه بخش قابل

گزارش

حداقل ۱۳ هزار حادثه ۸۰۰ فوت ناشی از کار

نگاهی به داده‌های آماری مرتبط با حوادث شغلی نشان می‌دهد در طول سال ۱۳ هزار حادثه ناشی از کار و ۸۰۰ نفر فوتی ناشی از این حوادث در کشور اتفاق می‌افتد. بر اساس اعلام آمار رسمی مرتبط با حوادث کار، سالانه حدود ۸۰۰ کارگر بر اثر آسیب‌های شغلی در کشور فوت می‌کنند که در این ارتباط، در اوایل استقرار دولت سیزدهم، اقداماتی در بازمهندسی حوزه ایمنی و سلامت شغلی در سطح ملی شکل گرفته و با همکاری مجلس شورای اسلامی، مقابله نامه شماره ۱۵۵ با موضوع «ایمنی و بهداشت شغلی» به عنوان محور راهبردی کلان ارتقای ایمنی و سلامت کار در سطح

الزام‌های بیمه‌ای و اصول «اکچوئریال» کسر می‌شود. ارتباط مستقیم میان دستمزد و حق بیمه و محاسبات اکچوئریال ایجاب می‌کند که حداقل‌های حمایتی از کارگر سلب نشوند و در چارچوب قوانین کار و تأمین اجتماعی برقرار باشند.

توافق در چارچوب شورایی عالی کار

یک عضو هیأت‌مدیره کانون شوراهای اسلامی کار استان تهران با اشاره به ضرورت مشارکت دولت، کارگر و کارفرما به آینده، گفت: «صلاح گفت‌وگوی اجتماعی با توجه به ابزارهایی که در اختیار دارند دستمزد کارگران را تعیین می‌کنند. برای نمونه گروه کاری مستقل از دولت و کارفرمایان، سبب هزینه‌های زندگی کارگران را تعیین می‌کند تا در زمان مذاکره‌های مزدی از طریق گفت‌وگو حول نرخ‌نهایی این سبدها توافق برسیم.» علیرضا فتوحی افزود: «در مذاکرات مزدی سال ۱۴۰۱ هم که حول ۸ میلیون تومان بر سر نرخ‌نهایی سبدها هزینه‌های زندگی کارگران توافق شد، هیچ مرجعی به غیر از کارگر، کارفرما و دولت حضور نداشتند. بر این اساس نرخ‌نهایی دستمزد کارگران تعیین شد و مجلس یا هیچ نهاد دیگری نه در آن مشارکت داشتند و نه اینکه دیدگاه آنها و حدس و گمان‌های‌شان لحاظ شد؛ البته که نمایندگان مجلس در جایگاه حقوقی خود می‌توانند به قانونگذاری بپردازند اما ابطال مصوبه دستمزد و یا تأثیرگذاری بر روی نرخ دستمزد در چارچوب حقوقی آنها قرار ندارد.»

ضرورت ورود مجلس به سیاست‌های حمایتی

به نظر می‌رسد دستمزد کارگران باید در متن قانون مورد تحلیل قرار گیرد. از منظر قانونی دستمزد سال ۱۴۰۱ هم با وجود افزایش بی‌سابقه نسبت به سال‌های گذشته، تمام هزینه‌های زندگی را پوشش نمی‌دهد؛ به همین دلیل تصویب سیاست‌های حمایتی مختص مزدگیران ضروری است. این مورد دقیقاً حوزه ورود نمایندگان مجلس است که البته تاکنون سیاست‌ها و جهت‌گیری لازم برای آن تعریف نشده است.

استفاده از ظرفیت سازمان بین‌المللی کار

معاون روابط کار وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در خصوص ارائه راهکارهای مرتبط با کاهش حوادث کار و بهر‌مندی از ظرفیت‌های مختلف قانونی در این خصوص گفت: «در راستای کاهش حوادث ناشی از کار در فضای کار و تولید در کشور، راهکارهای متفاوتی می‌تواند اثربخشی لازم را داشته باشد که تدوین سیاست‌های مرتبط با این موضوع توسط وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در دست تبیین، تدوین و اقدام است.»

علی حسین رعیتی‌فرد همچنین تصریح کرد: «سازمان بین‌المللی کار (ILO) به عنوان نهادی که تدوین‌کننده قوانین، مقررات، آیین‌نامه‌ها و توصیه‌نامه‌های مرتبط با حقوق کار است، در راستای ایجاد محیط ایمن در فضای کسب‌وکار و بسترسازی جهت حفاظت جسمی و روحی از نیروی کار شاغل در کارگاه‌ها در سطح جهان مقررات و توصیه‌نامه‌هایی را مصوب کرده است.»

وی ادامه داد: «با توجه به ضرورت تدوین سیاست‌ها و برنامه‌هایی در جهت هدایت آمار حوادث ناشی از کار به سمت روند کاهش، استفاده از تمامی راهکارهای عملی ممکن باید در دستور کار باشد و در این راستا بهر‌مندی از ظرفیت‌های سازمان بین‌المللی کار می‌تواند اثرگذاری بالایی در کاهش حوادث محیط کار و حفاظت از نیروی کار داشته باشد.» معاون وزیر کار با اشاره به اینکه بررسی‌های نشان می‌دهد که آمار حوادث کار در کشور مانسبت به میانگین کشورهای همگن ما پایین‌تر است و با اجرایی کردن مفاد مقابله‌نامه ۸۱ بازرسی کار امکان کاهش بیشتر حوادث کار و نزدیک شدن به استانداردها را خواهیم داشت، افزود: «مطابق مصوبه شورایی عالی حفاظت فنی و در راستای کاهش حوادث ناشی از کار، کارفرمایان و پیمانکارانی که در مناقصات شرکت می‌کنند باید تأیید صلاحیت حفاظت و ایمنی را از حوزه معاونت روابط کار دریافت کنند.»